

Suomen
tuomariliitto

ULKOMINISTERIÖLLE

Viite: Ulkoministeriön lausuntopyyntö 18.10.2019, HEL7MO720-3

Asia: YK; Lasten myyntiä, lapsiprostituutiota ja lapsipornografiaa koskevan valinnaisen pöytäkirjan täytäntöönpano; Suomen ensimmäisen määräaikaisraportin laatiminen

Pyydettyinä lausuntona Tuomariliitto esittää kunnioittavasti seuraavaa.

Raportin s. 4 kohdassa 22 (Tilastotiedot) todetaan, että ”Suomessa on lakisääteinen ihmiskaupan uhrien auttamisjärjestelmä, joka kerää osaltaan tietoa auttamisen piiriin esitetyistä ja auttamisen piirissä olleista henkilöistä. Salassapitovelvoitteet ja asiakkaiden alhaisen lukumäärän takia auttamisjärjestelmä ei voi antaa erityisen yksilöityjä tietoja näistä henkilöistä useita muuttujia käyttäen. Vuonna 2018 ihmiskaupan uhrien auttamisjärjestelmän asiakkaaksi otettiin 10 alaikäistä henkilöä, joiden arvioitiin joutuneen ihmiskaupan uhriksi. Lisäksi moni asiakkaaksi otetuista oli joutunut ihmiskaupan uhriksi ollessaan alaikäinen, mutta kertonut asiasta vasta tultuaan täysi-ikäiseksi. Alaikäisenä hyväksikäytettyjä henkilöitä on siis asiakaskunnassa enemmän, kuin mitä tilastoista voisi päätellä.”

Tuomariliitto toteaa, että hallinto-oikeuksissa ratkaistavissa turvapaikka-asioissa voi olla osaltaan kysymys joutumisesta ihmiskaupan uhriksi, esimerkiksi pakotettuun prostituutioon joko lähtömaassa tai muussa maassa, joissakin tapauksissa jo alaikäisenä. Lisäksi näillä valitusvaiheessa Suomessa oleskelevilla täysi-ikäisillä henkilöillä voi olla lapsia, joiden tilanteeseen äidin haavoittuvalla asemalla ihmiskaupan uhrina on vaikutusta. Selkeitä tilastolukuja aineistosta on kuitenkin vaikeasti saatavissa, ja laajempi selvitystyö vaatisi tutkimustyötä laadullisin menetelmin.

Määräaikaisraportin kohdassa 198 todetaan, että ”lapsiuhreihin soveltuvat asianmukaiset lastensuojelulain säännökset sekä muut lapsiin soveltuvat säädökset ja menettelytavat ja että lastensuojelulaki antaa viranomaisille mahdollisuuden puuttua tarvittaessa alaikäisen elämäntilanteeseen. Lain lähtökohtana on lapsen etu ja hyvinvointi. Lastensuojelulain 15 § velvoittaa kunnan terveyskeskuksen ja sairaanhoitopiirin antamaan lapsi- ja perhekohtaisessa lastensuojelussa asiantuntija-apua ja tarvittaessa järjestämään lapsen tutkimus sekä hoito- ja terapiapalveluita lapselle. Lasten tarvitsemat seksuaalisen hyväksikäytön tai pahoinpitelyn epäilyn selvittämiseen liittyvät palvelut on järjestettävä kiireellisenä.”

Tuomariliitto toteaa, että epäily lapsen joutumisesta seksuaalisen hyväksikäytön kohteeksi voi tulla esiin hallinto-oikeuden ratkaistavana olevassa, esimerkiksi huostaanottoa tai kiireellistä sijoitusta koskevassa asiassa. Tämänkään osalta hallinto-oikeuksien aineistosta ei ole saatavissa tarkkoja tilastollisia lukuja. Yhteenvetona voidaan todeta, että määräaikaisraportissa esitellyillä havainnoilla ja toimenpiteillä on siinä

mainittujen rikosasioiden lisäksi liityntä myös hallinto-oikeuksissa käsiteltäviin asioihin ja esimerkiksi lastensuojelulain säännöksiin edunvalvojan määräämisestä sekä hallintolainkäyttölain ja 1.1.2020 voimaan tulevan oikeudenkäynnistä hallintoasioissa annetun lain säännöksiin vajaavaltaisen asemasta.

Lausuntoa on käsitelty Hallinto-oikeustuomarit ry:n hallituksessa ja Suomen tuomariliitto ry:n oikeuspoliittisessa valiokunnassa.

Tampereella 13.11.2019

Antti Tapanila

Suomen tuomariliitto – Finlands domareförbund ry:n puheenjohtaja